2025/1471

19.7.2025

ROZHODNUTÍ RADY (SZBP) 2025/1471

ze dne 18. července 2025,

kterým se mění rozhodnutí 2012/642/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Bělorusku a k zapojení Běloruska do agrese Ruska vůči Ukrajině

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na článek 29 této smlouvy,

s ohledem na návrh vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 15. října 2012 přijala Rada rozhodnutí 2012/642/SZBP [1].

(2) Dne 24. února 2022 oznámil prezident Ruské federace vojenskou operaci na Ukrajině a ruské ozbrojené síly zahájily na Ukrajinu útok, mimo jiné i z území Běloruska. Tento útok byl zjevným porušením územní celistvosti, svrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny.

(3) Ve svých závěrech ze dne 19. února 2024 Rada důrazně odsoudila pokračující podporu, kterou běloruský režim poskytuje útočné válce Ruska proti Ukrajině, a vyzvala Bělorusko, aby se těchto kroků zdrželo a dodržovalo své mezinárodní závazky.

(4) Vzhledem k závažnosti situace a v reakci na pokračující zapojení Běloruska do agrese Ruska vůči Ukrajině je vhodné zavést další omezující opatření.

(5) Zejména je vhodné zakázat nákup zbraní a souvisejícího materiálu všech typů z Běloruska.

(6) V zájmu posílení účinnosti omezujících opatření uložených v reakci na útočnou válku Ruska proti Ukrajině je nezbytné řešit riziko obcházení těchto opatření prostřednictvím nepřímého vývozu přes třetí země. Některé zboží a technologie by mohly přispět k vojenskému a technologickému posílení Běloruska nebo k rozvoji jeho obranného a bezpečnostního sektoru, a to i v případě, že jsou vyváženy pod záminkou jejich civilního konečného použití. Zákaz nepřímého vývozu zahrnuje vývoz položek, na které se vztahují omezující opatření, a to i přes třetí zemi. Příslušné orgány by měly přijmout včasná preventivní opatření v případech, kdy existuje věrohodné riziko, že by dotčené položky vyvážené do třetích zemí mohlo být nakonec odkloněno do Běloruska. Je proto vhodné poskytnout členským státům volitelný správní mechanismus, který příslušným vnitrostátním orgánům umožňuje požadovat předchozí povolení pro vývoz položek, které by mohly přispět k vojenskému a technologickému posílení Běloruska nebo k rozvoji jeho obranného a bezpečnostního sektoru, do jakékoli třetí země, pokud byl vývozce informován o tom, že existuje dostatečný důvod k podezření, že konečné místo určení daných položek může být v Bělorusku nebo že jejich konečné použití zboží může být pro běloruské subjekty. Účelem tohoto opatření není uložit nové plošné omezení, ale poskytnout členským státům účinný a přiměřený nástroj pro vyšetřování možného obcházení omezujících opatření a pro zamezení tomuto obcházení a zároveň zajistit harmonizovaný výklad a právní jasnost pro vývozce. Tímto opatřením by neměla být dotčena oblast působnosti ustanovení o zákazu nepřímého vývozu. Je na uvážení členských států, zda má být toto opatření nebo ustanovení o zákazu nepřímého vývozu použito jako mechanismu k vymáhání v případech, v nichž konečné místo určení položek může být v Bělorusku nebo v nichž jejich konečné použití může být pro běloruské subjekty.

[1] Rozhodnutí Rady 2012/642/SZBP ze dne 15. října 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Bělorusku a k zapojení Běloruska do agrese Ruska vůči Ukrajině (Úř. věst. L 285, 17.10.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/642/oj).

(7) Rovněž je vhodné rozšířit do podoby zákazu transakcí stávající zákaz poskytovat specializované služby přenosu finančních zpráv některým běloruským úvěrovým institucím a jejich běloruským dceřiným společnostem, které jsou relevantní pro běloruský finanční systém a na něž se již vztahují omezující opatření uložená Unií. Dále je vhodné doplnit výjimky týkající se fungování diplomatických a konzulárních zastoupení Unie a členských států nebo partnerských zemí v Bělorusku a transakcí uskutečňovaných státními příslušníky členského státu, kteří mají bydliště v Bělorusku. Také je vhodné doplnit odchylku pro transakce, které jsou nezbytně nutné pro stažení investic z Běloruska nebo ukončení obchodních činností v Bělorusku. Je třeba připomenout, že omezující opatření Unie nemají extrateritoriální účinky a nezavazují hospodářské subjekty založené podle právních předpisů třetích zemí, včetně právních předpisů Běloruska. Transakce mezi právnickými osobami, subjekty či orgány založenými nebo zřízenými podle práva členského státu a jejich dceřinými společnostmi ve třetích zemích tedy tento zákaz neporušují, a to ani v případě, že jsou do těchto transakcí zapojeny úvěrové nebo finanční instituce, na něž se zákaz vztahuje. Výjimkami a odchylkou podle článku 2y rozhodnutí 2012/642/SZBP není dotčen zákaz poskytovat služby přenosu finančních zpráv subjektům uvedeným v příloze V ze strany hospodářských subjektů v Unii.

(8) Také je vhodné rozšířit seznam položek, které by mohly přispívat k vojenskému a technologickému posílení Běloruska nebo k rozvoji jeho obranného a bezpečnostního sektoru, a to zařazením položek, které Rusko používá ve své útočné válce proti Ukrajině, a položek, které přispívají k vývoji nebo výrobě běloruských vojenských systémů, včetně chemických prekurzorů energetických materiálů, náhradních dílů pro obráběcí stroje, dalších strojů s počítačovým numerickým řízením (CNC) a chemických složek pohonných látek.

(9) Navíc je vhodné rozšířit seznam zboží podléhajícího vývozním omezením, které by mohlo přispívat k posílení běloruských průmyslových kapacit, jako jsou stroje, chemické látky, některé kovy a plasty. Aby se minimalizovalo riziko, že budou omezující opatření obcházena, považuje se rovněž za vhodné rozšířit seznam zboží a technologií, na něž se vztahuje zákaz tranzitu přes území Běloruska.

(10) Členské státy by s náležitým ohledem na své platné mezinárodní závazky neměly uznat ani vykonat žádný příkaz, zákaz, opatření, rozsudek soudu jiného než soudu členského státu nebo jiné soudní rozhodnutí, rozhodčí nález nebo správní rozhodnutí vydané v jiných řízeních než v členských státech na základě řízení o urovnání sporů mezi investorem a státem nebo z těchto řízení odvozených v souvislosti s opatřeními uloženými podle rozhodnutí 2012/642/SZBP. Účinné provádění ustanovení o vyloučení nároků by mělo být pro účely uznávání a výkonu rozhodčích nálezů nebo soudních či správních rozhodnutí považováno za veřejný pořádek Unie a členských států. V důsledku toho by uznání nebo výkon příkazu, zákazu, opatření, rozsudku soudu jiného než soudu členského státu nebo jiného soudního rozhodnutí, rozhodčího nálezu nebo správního rozhodnutí vydaného v jiných řízeních než v členských státech na základě řízení o urovnání sporů mezi investorem a státem nebo z těchto řízení odvozených, které by mohly vést k uspokojení jakýchkoli nároků v souvislosti s opatřeními uloženými podle rozhodnutí 2012/642/SZBP, měly být považovány za porušení veřejného pořádku Unie a členských států. Tímto ustanovením by neměla být dotčena povinnost členských států účastnit se řízení, které proti nim bylo zahájeno, a hájit se v nich a požádat o uznání a výkon nálezu, který jim přiznává náhradu nákladů.

(11) Zatímco uspokojení nároků v souvislosti s opatřeními uloženými podle rozhodnutí 2012/642/SZBP je v Unii zakázáno, a to i v řízeních o mimosoudním řešení sporů, existují důkazy nasvědčující tomu, že běloruské osoby, subjekty nebo orgány anebo osoby, subjekty nebo orgány jednající prostřednictvím nebo jménem jedné z těchto běloruských osob, subjektů nebo orgánů anebo těmito osobami, subjekty nebo orgány vlastněné či ovládané usilují nebo mohou usilovat o zneužívající zahájení a vedení řízení o řešení sporu mimo Unii v souvislosti s opatřeními uloženými podle rozhodnutí 2012/642/SZBP či usilují nebo mohou usilovat o protiprávní získání uznání nebo výkonu rozhodčích nálezů vydaných na základě těchto zneužívajících řízení o řešení sporu. Je proto nezbytné umožnit příslušným orgánům nebo v příslušných případech Unii, aby v řízení před soudem členského státu mohly od uvedených osob, subjektů nebo orgánů a od osob, subjektů nebo orgánů, kterými jsou uvedené osoby, subjekty či orgány vlastněny nebo ovládány, vymáhat náhradu škody, včetně nákladů právního zastoupení a nákladů vzniklých v případě nedodržení rozhodčího nálezu druhou stranou, způsobené v důsledku urovnání sporů mezi investorem a státem v souvislosti s opatřeními uloženými podle rozhodnutí 2012/642/SZBP, pokud byly uplatněny všechny právní prostředky dostupné v příslušné jurisdikci. Příslušné orgány by měly tuto náhradu škody vymáhat v souladu s právem Unie a obyčejovými pravidly mezinárodního práva.

(12) Jsou-li členské státy konfrontovány s rozhodčími nálezy vydanými proti nim v řízeních o urovnání sporů mezi investorem a státem v souvislosti s opatřeními uloženými podle rozhodnutí 2012/642/SZBP, měly by proti uznání a výkonu takových nálezů uplatnit veškeré námitky, které mají k dispozici ve vnitrostátním nebo zahraničním řízení. To zahrnuje vznesení námitky, že uznání nebo výkon nálezu by byl podle Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z roku 1958 v rozporu s veřejným pořádkem země, v níž se o uznání a výkon žádá.

(13) Použití ustanovení o *forum necessitatis* by mělo být rozšířeno.

(14) Také je vhodné změnit název přílohy II tak, aby zahrnoval všechna příslušná ustanovení, na něž se v uvedené příloze odkazuje.

(15) K provedení některých opatření je nezbytná další činnost Unie.

(16) Rozhodnutí 2012/642/SZBP by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Rozhodnutí 2012/642/SZBP se mění takto:

1) Vkládá se nový článek, který zní:

„*Článek 1aa*

1. Zakazuje se přímo či nepřímo nakupovat, dovážet nebo převádět do Unie zbraně a související materiál všech typů včetně zbraní a střeliva, vojenských vozidel a vojenského vybavení, polovojenského vybavení a náhradních dílů k výše uvedenému, pokud pocházejí z Běloruska nebo z něj jsou vyvezeny.

2. Zákazy uvedenými v odstavci 1 není dotčen dovoz, nákup nebo převod související s:

a) poskytováním náhradních dílů a služeb nezbytných pro údržbu a bezpečnost stávajících kapacit v Unii nebo

b) plněním smluv uzavřených přede dnem 20. července 2025 nebo doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.“

2) Článek 1b se mění takto:

a) vkládají se nové odstavce, které znějí:

„3a. Zákazy uvedené v odstavcích 1 a 3 se do 21. října 2025 nevztahují na prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží kódů KN 3204 11, 3204 12, 3204 13, 3204 14, 3204 15, 3204 16, 3204 17, 3204 18, 3204 19, 3204 20, 3506 10, 3506 91, 3907 10, 3907 21, 3907 30, 3907 50, 3907 61, 3907 69 a 3907 99, které jsou nezbytné pro plnění smluv uzavřených před 20. červencem 2025 nebo doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.

3b. Zákazy uvedené v odstavcích 1 a 3 se do 21. ledna 2026 nevztahují na prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží kódu KN 9032 89, které jsou nezbytné pro plnění smluv uzavřených před 20. červencem 2025 nebo doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.“;

b) odstavec 13 se nahrazuje tímto:

„13. Příslušné orgány členských států mohou za podmínek, které považují za vhodné, povolit prodej, dodávky, převod nebo vývoz následujícího zboží nebo poskytnutí související technické *nebo* finanční pomoci, pokud shledají, že dotčené zboží nebo poskytnutí související technické nebo finanční pomoci jsou nezbytné pro osobní potřebu fyzických osob v domácnosti v Bělorusku:

a) zboží kódu KN 8417 20;

b) měděné trouby, trubky a příslušenství pro trubky kódu KN 7411 nebo 7412 s vnitřním průměrem do 50 mm;

c) zboží kódu KN 8414 60;

d) zboží kódu KN 3916 20, je-li nezbytně nutné pro prodej podlahových krytin z PVC.“

3) Článek 2d se mění takto:

a) vkládá se nový odstavec, který zní:

„1aa. Aniž je dotčen zákaz nepřímého vývozu podle odstavce 1 tohoto článku a článku 4 nařízení (EU) 2021/821, vyžaduje se povolení pro vývoz zboží a technologií, které by mohly přispět k vojenskému a technologickému posílení Běloruska nebo k rozvoji jeho obranného a bezpečnostního sektoru, do jakékoli třetí země jiné než Bělorusko, pokud byl vývozce informován příslušným orgánem členského státu, v němž má vývozce sídlo nebo v němž je usazen, že dotyčné zboží je nebo by mohlo být zcela nebo zčásti určeno pro jakoukoli fyzickou nebo právnickou osobu, subjekt nebo orgán v Bělorusku nebo pro použití v Bělorusku.“

b) vkládá se nový odstavec, který zní:

„6a. Je-li vyžadováno povolení v souladu s odstavcem 1aa, příslušné orgány postupují v souladu s pravidly a postupy stanovenými v článku 4 nařízení (EU) 2021/821, který se použije obdobně.“

4) Článek 2n se nahrazuje tímto:

„Článek 2n

1. Nebude uspokojen žádný nárok vyplývající ze smlouvy nebo operace, jejichž plnění nebo uskutečnění je přímo nebo nepřímo, zcela nebo částečně dotčeno opatřeními uloženými tímto nařízením, a to včetně odškodnění nebo jiných nároků tohoto druhu, jako je nárok na náhradu škody nebo nárok vyplývající ze záruky, zejména nárok na prodloužení doby platnosti nebo vyplacení dluhopisů, záruk nebo příslibu odškodnění v jakékoli formě, zejména finančních záruk nebo příslibů finančního odškodnění, je-li vznesen:

a) určenými fyzickými nebo právnickými osobami, subjekty nebo orgány uvedenými v příloze I;

b) fyzickou nebo právnickou osobou, subjektem nebo orgánem uvedenými v článcích 2h, 2i, 2j nebo 2y nebo v přílohách II, III nebo V;

c) jinou běloruskou osobou, subjektem nebo orgánem včetně běloruské vlády;

d) osobou, subjektem nebo orgánem, které jednají prostřednictvím nebo jménem jedné z osob, subjektů nebo orgánů uvedených v písmenech a), b) nebo c) tohoto odstavce.

2. V členském státě se neuzná, neprovede ani nevykoná žádný příkaz, zákaz, opatření, rozsudek soudu jiného než soudu členského státu nebo jiné soudní rozhodnutí, rozhodčí nález nebo správní rozhodnutí vydané v jiných řízeních než v členských státech na základě řízení o urovnání sporů mezi investorem a státem proti členskému státu nebo z těchto řízení odvozených, které by mohly vést k uspokojení jakýchkoli nároků v souvislosti s opatřeními uloženými podle tohoto rozhodnutí, pokud se jich dovolávají osoby, subjekty nebo orgány uvedené v odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) nebo osoby, subjekty či orgány, kterými jsou tyto osoby, subjekty či orgány vlastněny nebo ovládány.

3. V členském státě se neuzná, neprovede ani nevykoná žádná žádost o pomoc při vyšetřování nebo jiné fázi řízení, žádný trest nebo jiná sankce přijaté na základě příkazu, zákazu, opatření, rozsudku soudu jiného než soudu členského státu nebo jiného soudního rozhodnutí, rozhodčího nálezu nebo správního rozhodnutí vydaných v jiných řízeních než v členských státech na základě řízení o urovnání sporů mezi investorem a státem proti členskému státu nebo z těchto řízení odvozených v souvislosti s opatřeními uloženými podle tohoto rozhodnutí, pokud se jich dovolávají osoby, subjekty nebo orgány uvedené v odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) nebo osoby, subjekty či orgány, kterými jsou tyto osoby, subjekty či orgány vlastněny nebo ovládány.

4. Ve všech řízeních týkajících se uplatnění nároku nese důkazní břemeno ohledně toho, že uspokojení nároku není zakázáno podle odstavce 1, osoba uplatňující tento nárok.

5. Tímto článkem není dotčeno právo osob, subjektů a orgánů uvedených v odstavci 1 na soudní přezkum zákonnosti neplnění smluvních závazků podle tohoto rozhodnutí.“

5) Vkládají se nové články, které znějí:

„*Článek 2na*

Každý členský stát v příslušných případech přijme vhodná opatření k vymáhání, nebo je oprávněn vymáhat v soudních řízeních před příslušnými soudy členského státu náhradu jakékoli přímé či nepřímé škody, včetně nákladů právního zastoupení, která tomuto členskému státu vznikla v důsledku řízení o urovnání sporů mezi investorem a státem zahájeného proti členskému státu v souvislosti s opatřeními uloženými podle tohoto rozhodnutí. Členský stát je v příslušných případech oprávněn vymáhat tuto náhradu škody od kterýchkoli osob, subjektů nebo orgánů uvedených v čl. 2n odst. 1 písm. a), b), c) nebo d), které zahájily urovnání sporu mezi investorem a státem, zapojily se do něj nebo se na něm podílely anebo které usilují o výkon jakéhokoli nálezu, rozhodnutí nebo rozsudku v souvislosti s urovnáním sporů mezi investorem a státem, a osob, subjektů nebo orgánů, které kteroukoli z uvedených osob, subjektů či orgánů vlastní nebo ovládají.

Unie má za stejných podmínek v příslušných případech nárok na náhradu jakékoli škody, která jí vznikla.

Článek 2nb

Členské státy vznesou jakékoli dostupné námitky proti uznání a výkonu rozhodčích nálezů, které proti nim byly vydány v řízení o urovnání sporů mezi investorem a státem v souvislosti s opatřeními uloženými podle tohoto rozhodnutí.“

6) Článek 2y se mění takto:

a) odstavec 1 nahrazuje tímto:

„1. Zakazuje se přímo či nepřímo uzavírat jakékoli transakce s právnickými osobami, subjekty nebo orgány uvedenými v příloze V nebo s jakoukoli právnickou osobou, subjektem či orgánem, které jsou usazeny v Bělorusku a jsou z více než 50 % přímo či nepřímo vlastněny některým ze subjektů uvedených v příloze V.“;

b) vkládají se nové odstavce, které znějí:

„1a. Zákaz stanovený v odstavci 1 se nevztahuje na transakce:

a) nezbytné pro fungování diplomatických a konzulárních zastoupení Unie a členských států nebo partnerských zemí v Bělorusku, včetně delegací, velvyslanectví a misí, nebo mezinárodních organizací v Bělorusku požívajících výsad podle mezinárodního práva nebo

b) uskutečňované státními příslušníky členského státu, kteří mají bydliště v Bělorusku od doby před 24. únorem 2022.

1b. Odchylně od odstavce 1 mohou příslušné orgány za podmínek, které považují za vhodné, povolit transakce, které jsou nezbytně nutné pro stažení investic z Běloruska nebo ukončení obchodních činností v Bělorusku.“

7) Příloha II se mění v souladu s přílohou tohoto rozhodnutí.

Článek 2

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne 18. července 2025.

Za Radu
předsedkyně
M. BJERRE

PŘÍLOHA

Název přílohy II rozhodnutí 2012/642/SZBP se nahrazuje tímto:

„*PŘÍLOHA II*

SEZNAM PRÁVNICKÝCH OSOB, SUBJEKTŮ NEBO ORGÁNŮ PODLE ČL. 2C ODST. 7, ČL. 2D ODST. 7 A ČLÁNKU 2DA“.